

Міністерство освіти і науки України
Чернігівський промислово - економічний коледж
Київського національного університету технологій та дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з НР

_____Л.М.Рославець

_____20__ р.

**Методичні вказівки щодо організації
самостійної роботи студентів
з дисципліни
Соціологія
для студентів 3 курсу
спеціальностей:**

151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»
141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»
133 «Галузеве машинобудування»

Уклав

О.М. Гайдей

Розглянуто та схвалено
на засіданні циклової комісії гуманітарних
та соціально-економічних дисциплін
Протокол № _____
від „_____” _____ 20__ р.

Голова циклової комісії

О.Г.Дрозд

САМОСТІЙНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

Тема: Соціологія як наука. Структура соціологічного знання. Зародження соціальної думки в Україні.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

- 1 Місце і роль соціології в системі суспільствознавства.
- 2 Макро - та мікро - соціологічні рівні вивчення суспільства.
- 3 Функції, основні закони та категорії соціології.
- 4 Структура соціологічного знання: теоретична соціологія; спеціальні соціологічні теорії; прикладна соціологія.

ЛІТЕРАТУРА:

- 1 Болотіна Є.В. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / Є.В. Болотіна. – М.: Каравела, 2007.
- 2 Лукашевич М.П. Соціологія: навч. посіб. / М.П. Лукашевич. – К.: ЦУЛ, 2008.
- 3 Городяненко В.Г. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / В.Г. Городяненко – К.: Академія, 2002.

Питання для самоконтролю:

- 1 Аргументуйте твердження про соціологію як одну з провідних соціально - гуманітарних дисциплін?
- 2 Які основні завдання соціологічної науки на сучасному етапі? Чим вони зумовлені?
- 3 Охарактеризуйте взаємодію соціології з іншими науками про людину і суспільство?
- 4 Що є предметом вивчення мікросоціології?
- 5 Що є предметом вивчення макросоціології?

САМОСТІЙНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

Тема: Зародження соціологічної думки в Україні. Сучасний етап розвитку соціологічної науки

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

- 1 Сучасний етап розвитку соціологічної науки. Нові погляди на сутність соціального та новітні соціологічні теорії: «теорія обміну», «раціонального вибору»; «символічний інтеракціонізм»; теорія систем.
- 2 Сучасні теорії фемінізму.
- 3 Постмодерністські теорії.
- 4 Політична соціологія Драгоманова.
- 5 Українська ідея М. Грушевського.
- 6 Ідея національної держави Липинського.
- 7 Проблеми і досягнення української соціології в умовах розбудови незалежної держави.

ЛІТЕРАТУРА:

- 1 Болотіна Є.В. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / Є.В. Болотіна. – М.: Каравела, 2007.
- 2 Лукашевич М.П. Соціологія: навч. посіб. / М.П. Лукашевич. – К.: ЦУЛ, 2008.
- 3 Городяненко В.Г. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / В.Г. Городяненко – К.: Академія, 2002.

Питання для самоконтролю:

- 1 Охарактеризуйте основні положення сучасної соціологічної науки? Дайте характеристику сучасним соціологічним теоріям?
- 2 Дайте характеристику основним напрямкам сучасних теорій фемінізму?
- 3 Вкажіть провідних соціологів періоду постмодернізму та їх погляди явища і процеси сучасного суспільства?
- 4 Охарактеризуйте етапи зародження і розвитку соціологічної думки в Україні?

САМОСТІЙНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: Суспільство як соціальна система

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

- 1 Зміст поняття «суспільство».
- 2 Системний підхід до розгляду суспільства в соціології.
- 3 Загальна характеристика базисних компонентів соціального життя.
- 4 Соціальна взаємодія, відносини та контроль.
- 5 Соціальні зміни та соціальні процеси.
- 6 Природа та типи соціальних рухів.

ЛІТЕРАТУРА:

- 1 Болотіна Є.В. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / Є.В. Болотіна. – М.: Каравела, 2007.
- 2 Лукашевич М.П. Соціологія: навч. посіб. / М.П. Лукашевич. – К.: ЦУЛ, 2008.
- 3 Городяненко В.Г. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / В.Г. Городяненко – К.: Академія, 2002.
- 4 Навчальний словник - довідник. Укладачі: В.М.Піча, Ю.В.Піча, Н.М.Хома. - К.: «Каравела», Львів: «Новий Світ - 2000», 2002. - 480с.

Питання для самоконтролю:

- 1 Доведіть, що суспільство можна розглядати як систему, що має власну структуру? Аргументуйте відповідь.
- 2 Охарактеризуйте основні елементи соціальної структури суспільства?
- 3 Яким чином суспільство здійснює соціальний контроль за діями його членів?
- 4 Які соціальні санкції може застосовувати суспільство для підтримки соціальних норм?
- 5 Дайте характеристику основним соціальним інститутам. Які функції в суспільстві вони виконують?

- 6 Що спільного і відмінного між поняттями «соціальні зміни», «соціальний розвиток», «соціальний прогрес»?
- 7 Вкажіть причини виникнення та стадії розвитку соціальних рухів?

САМОСТІЙНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Тема: Конфлікт як прояв соціальних відносин. Конфлікт в трудовому колективі.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

- 1 Поняття «соціальний конфлікт».
- 2 Соціальний конфлікт в фундаментальних теоріях М. Вебера, Г. Зіммеля, К. Маркса.
- 3 Прогнозування та спостереження конфліктів.
- 4 Стратегія виходу з конфлікту. Медіація.
- 5 Шляхи гармонізації суспільних відносин в українському суспільстві.

ЛІТЕРАТУРА:

- 1 Піча В.М. Соціологія: навч. посіб. / В.М. Піча. – К.: МАУП, 2008. – 386 с.
- 2 Лукашевич М.П. Соціологія: навч. посіб. / М.П. Лукашевич. – К.: ЦУЛ, 2008.
- 3 Городяненко В.Г. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / В.Г. Городяненко – К.: Академія, 2002.

Питання для самоконтролю:

- 1 Розкрийте зміст поняття «соціальний конфлікт»?
- 2 Які погляди мали зарубіжні соціологи на проблему соціального конфлікту?
- 3 Яким чином та за якими ознаками можна спрогнозувати можливість розвитку соціального конфлікту?
- 4 Охарактеризуйте основні стратегії виходу з конфліктної ситуації?

САМОСТІЙНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

Тема: Етнічно - релігійні процеси в соціальній структурі суспільства.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

- 1 Поняття етносу та основні етапи його розвитку.
- 2 Сучасні етнічні процеси: інтеграція, консолідація, асиміляція, сегрегація.
- 3 Націоналізм як соціальне явище.
- 4 Особливості проявів сепаратизму та тероризму. Етнічно-релігійний екстремізм.
- 5 Соціологічні концепції релігії. Типи релігій і функції релігій.
- 6 Місце етносоціології в системі соціологічного знання.

ЛІТЕРАТУРА:

- 1 Сірий Є.В. Соціологія: навч. посіб. / Є.В. Сірий. – К.: Магнолія, 2007. – 247 с.
- 2 Лукашевич М.П. Соціологія: навч. посіб. / М.П. Лукашевич. – К.: ЦУЛ, 2008.

3 Городяненко В.Г. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / В.Г. Городяненко – К.: Академія, 2002.

Питання для самоконтролю:

- 1 У чому полягає відмінність між поняттями «етнос», «народність», «нація»?
- 2 Окресліть можливості кожного етнічного процесу в сучасному світі?
- 3 Опишіть етнічні стереотипи, притаманні окремому народові. Яким чином вони впливають на сучасні етнічні процеси?
- 4 Проаналізуйте типи релігійної поведінки. Яка сучасна релігійна обстановка в Україні?
- 5 У чому полягає відмінність між поняттями «націоналізм», «нацизм», «патріотизм», «інтернаціоналізм»?

САМОСТІЙНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

Тема: Економічна соціологія. Соціологія менеджменту та праці.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

- 1 Об'єкт та предмет економічної соціології.
- 2 Соціальні функції економіки.
- 3 Особистість сучасного керівника та методи підвищення ефективності його праці та взаємодії з трудовим колективом.

ЛІТЕРАТУРА:

- 1 Сірий Є.В. Соціологія: навч. посіб. / Є.В. Сірий. – К.: Магнолія, 2007. – 247 с.
- 2 Лукашевич М.П. Соціологія: навч. посіб. / М.П. Лукашевич. – К.: ЦУЛ, 2008.
- 3 Городяненко В.Г. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / В.Г. Городяненко – К.: Академія, 2002.

Питання для самоконтролю:

- 1 У чому полягає особливість економіки як соціального інституту?
- 2 Проаналізуйте соціальні функції економіки?
- 3 Порівняйте основні категорії економічної соціології?
- 4 Які завдання має соціологія праці на сучасному етапі розвитку суспільства?

САМОСТІЙНЕ ЗАНЯТТЯ №7

Тема: Соціологія права. Політична соціологія.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

- 1 Предмет, проблематика, структура і функції соціології права.
- 2 Соціальна природа правомірної та протиправної поведінки.
- 3 Предмет соціології політики.
- 4 Політична система суспільства; її структура, функції, принципи стратифікації.
- 5 Легітимність політичної влади в суспільстві та її ознаки.

6 Громадянське суспільство: сутність ідеї та перспективи його формування в Україні.

7 Електоральні теорії в соціології політики: теорія «раціонального вибору», «політичного поля», соціологічна та соціально-психологічна концепції.

ЛІТЕРАТУРА:

- 1 Болотіна Є.В. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / Є.В. Болотіна. – М.: Каравела, 2007.
- 2 Лукашевич М.П. Соціологія: навч. посіб. / М.П. Лукашевич. – К.: ЦУЛ, 2008.
- 3 Городяненко В.Г. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / В.Г. Городяненко – К.: Академія, 2002.
- 4 Перегуда Є.В. Соціологія: навчальний посібник / Є.В. Перегуда та ін. – П26 К.: КНУБА, 2012. – 140 с.

Питання для самоконтролю:

- 1 У чому полягає сутність соціальної природи правомірної і протиправної поведінки?
- 2 Як правова соціалізація впливає на правову культуру індивіда?
- 3 Охарактеризуйте зв'язок політики з соціальною структурою суспільства?
- 4 Назвіть основні елементи політичної системи суспільства?
- 5 Які тенденції розвитку електоральної поведінки в сучасному українському суспільстві?

САМОСТІЙНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

Тема: Соціологія особистості. Соціологія молоді.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

- 1 Соціальна поведінка особистості та фактори її формування.
- 2 Молодь як специфічна соціально-демографічна спільнота.
- 3 Молодіжна субкультура.
- 4 Причини девіантної поведінки молодих людей та соціальна корекція цього стану.

ЛІТЕРАТУРА:

- 1 Барвінський А.С. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / А.С. Барвінський. – К.: Академія, 2005. – 375 с.
- 2 Лукашевич М.П. Соціологія: навч. посіб. / М.П. Лукашевич. – К.: ЦУЛ, 2008.
- 3 Городяненко В.Г. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / В.Г. Городяненко – К.: Академія, 2002.

Питання для самоконтролю:

- 1 Які фактори впливають на формування соціальної поведінки особистості?
- 2 У чому полягає специфічність молоді як соціально - демографічної спільноти?
- 3 Яким чином включення особистості в молодіжну субкультуру впливає на процес її соціалізації та формування?

4 Які причини призводять до виникнення молодіжної субкультури та формування девіантної поведінки?

САМОСТІЙНЕ ЗАНЯТТЯ №9

Тема: Гендерна соціологія. Соціологія сім'ї.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Основні положення гендерної соціології; проблеми гендерної соціалізації; гендерні ідеали, стереотипи та тенденції до їх змінювання в сучасному суспільстві.
2. Сутність демографічної політики.

ЛІТЕРАТУРА:

- 1 Горностай П.П. Гендерна соціалізація та становлення гендерної ідентичності // Основи теорії гендеру: навч. посіб. / П.П. Горностай. – К.: Кондор, 2010. – 274 с.
- 2 Болотіна Є.В. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / Є.В. Болотіна. – М.: Каравела, 2007.
- 3 Лукашевич М.П. Соціологія: навч. посіб. / М.П. Лукашевич. – К.: ЦУЛ, 2008.
- 4 Городяненко В.Г. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / В.Г. Городяненко – К.: Академія, 2002.

Питання для самоконтролю:

- 1 Дайте визначення основних категорій гендерної соціології?
- 2 Що таке гендерна соціалізація? Які чинники впливають на цей процес? Розгляньте відмінності у соціалізації чоловіків і жінок.
- 3 Проаналізуйте сутність та роль гендерних стереотипів, тенденцію до їх змінювання в сучасному суспільстві.

САМОСТІЙНЕ ЗАНЯТТЯ № 10

Тема: Соціологія гуманітарної сфери

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

- 1 Соціологія освіти: об'єкт, предмет, соціальні функції.
- 2 Стан освіти та науки як якісний показник рівня розвитку культури та суспільства.
- 3 Культура: види, форми, соціальні функції.
- 4 Наука як особливе соціальне явище.
- 5 Науковий прогрес та його соціальні наслідки.
- 6 Соціальні функції науки.
- 7 Економічні та соціальні фактори розвитку наукового потенціалу України.

ЛІТЕРАТУРА:

- 1 Піча В.М. Соціологія: навч. посіб. / В.М. Піча. – К.: МАУП, 2008. – 386 с.
- 2 Сірий Є.В. Соціологія: навч. посіб. / Є.В. Сірий. – К.: Магнолія, 2007. – 247 с.

3 Городяненко В.Г. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / В.Г. Городяненко – К.: Академія, 2002.

Питання для самоконтролю:

- 1 Що є об'єктом та предметом вивчення соціології культури?
- 2 Які основні соціальні функції виконує культура в суспільстві?
- 3 Які соціальні наслідки має розвиток наукового прогресу для суспільства?
- 4 Які основні соціальні функції виконує наука в суспільстві?
- 5 У чому полягає сутність світової кризи освіти на сучасному етапі? Які її особливості в Україні?

САМОСТІЙНЕ ЗАНЯТТЯ № 11

Тема: Особливості підготовки та проведення конкретно-соціологічних досліджень.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

- 1 Основні методи конкретно-соціологічних досліджень.
- 2 Опитувальні методи збору соціологічної інформації.
- 3 Види опитувань: анкетування, інтерв'ю, соціометричне опитування.
- 4 Спостереження та його види.
- 5 Експериментальні методи в соціології.

ЛІТЕРАТУРА:

- 1 Болотіна Є.В. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / Є.В. Болотіна. – М.: Каравела, 2007.
- 2 Лукашевич М.П. Соціологія: навч. посіб. / М.П. Лукашевич. – К.: ЦУЛ, 2008.
- 3 Городяненко В.Г. Соціологія: навч. посіб. для ВНЗ / В.Г. Городяненко – К.: Академія, 2002.

Питання для самоконтролю:

- 1 Яке значення мають соціологічні дослідження в житті сучасного українського соціуму?
- 2 Назвіть етапи проведення соціологічного дослідження та проаналізуйте їх щодо послідовності, призначення змісту, особливостей здійснення?
- 3 Охарактеризуйте види соціологічного опитування?
- 4 Чому анкетування є одним з найпоширеніших видів соціологічного опитування?
- 5 Охарактеризуйте переваги та недоліки соціологічного інтерв'ю?
- 6 Які особливості застосування соціологічного спостереження?